

I. Megkeresés és tényállás

A bíróság – a B. Kft. felperesnek a T. Kft. alperes ellen számlatartozás megfizetése iránti perében – szakvélemény elkészítésére rendelte ki az Iparjogvédelmi Szakértői Testületet.

A kirendelő végzés és a megküldött iratok alapján összegzett tényállás szerint a peres felek között 2004. január 1-jén dohánytermék-szállítási keretszerződés, az alperes és a felperes holdingtársa (a P. Kft.) között 2003. november 1-jén a dohánytermékekkel összefüggő marketing tevékenységre vonatkozó szerződés jött létre, mindkettő 2004. október 31-ig tartó, határozott időtartamra, melyet később 2008. december 31-re módosítottak. A szállítási keretszerződés alapján az alperes, mint a felperes által importált dohánytermékek kizárólagos magyarországi disztribútora, egyedi szállítási szerződések alapján a felperes által szállított dohánytermékek átvételére és ellenérték fizetésére vállalt kötelezettséget, a felperes pedig a dohánytermékek szállítására. A marketing tevékenységekre vonatkozó szolgáltatási szerződés alapján az alperes a felperes termékeinek forgalmazására és marketing szolgáltatások nyújtására, a felperes holdingtársa pedig ellenérték fizetésére vállalt kötelezettséget. A felperes holdingtársa és a felperes is a per megindulása előtt a két szerződést és az abból fakadó tevékenységet szorosan összefüggőnek tekintette.

A felperes piaci stratégiája szempontjából meghatározó volt, hogy a márkát és dohánytermékeket a magyar piacra bevezesse, ez azonban csak sajátos módon volt lehetséges: előbb a szivart, és azt követően a cigaretta árut. A szivarértékesítés Magyarországon jövedelmező helyeit és a piaci szokásokat az alperesi cég ismerte, vezető piaci pozícióját előadása szerint hosszú évek alatt megszerzett tapasztalatok és gazdasági ismeretek alapján építette ki. Ezért döntött úgy a felperesi cégcsoport, hogy a márka magyarországi bevezetéséhez az alperes szolgáltatásait veszi igénybe.

Az alperes a felperessel folytatott levelezésében, továbbá bírósági beadványaiban előadta, hogy a felek arra tekintettel kötöttek határozott idejű szerződéseket, hogy az alperes kizárólagos jogot szerzett a felperesi termékek magyarországi forgalmazására, illetve az alperes a piac- és márkáépítés során a szivarokkal kapcsolatban megszerzett és jelentős értékkel bíró speciális, egyedi tapasztalatait, gazdasági ismereteit, valamint saját korábbi ügyfélkörét felhasználta.

A felperes, illetve holdingtársa a szállítási keretszerződést és a marketing szolgáltatási szerződést 2006. november 3-án az alperes súlyos szerződésszegésére – fizetés elmulasztására – hivatkozva azonnali hatállyal felmondta. A szerződések felmondása az alperes állítása szerint azt eredményezte, hogy a bejáratott értékesítési helyeket az alperes elvesztette, azokkal a felperes és holdingtársa kötött kizárólagos szerződéseket.

Az alperes arra hivatkozik, hogy kialakított egy szűk körben ismert értékesítési technológiát, módszert, mellyel hatékonyan, jó eladási mutatók mellett végezte a felperesi termékek piaci bevezetését. Álláspontja szerint ez a terjesztési és piacépítési módszer csak általa ismert, ennek következtében vagyoni értékkel rendelkezik, és know-how-nak minősül. Állítása szerint a szerződések felmondásával és az alperes értékesítő partnereivel történő

---

¹ a szakértői vélemény bírósági megkeresés alapján, folyamatban lévő ügyben született

szerződéskötéssel a felperesi cég, illetőleg holdingtársa ezt a módszert engedély nélkül elsajátította és ezzel kárt okozott az alperesnek.

II. A feltett és a Testület által vizsgált kérdések

A bíróság végzése alapján az Iparjogvédelmi Szakértői Testület feladata:

1. Állapítsa meg, hogy önálló szellemi terméknek, ezen belül know-how-nak minősül-e az alperesi szivarértékesítési mód, körülmény?
2. Állapítsa meg, hogy az alperes által becsatolt oktatási és tájékoztató anyag egyedi termékhez vagy klienshez rendelt sajátos dokumentáció-e, a termékértékesítés szempontjából specifikus tulajdonságokkal és tartalommal rendelkezik-e?
3. Határozza meg – amennyiben rendelkezésre állnak adatok a perbeli anyagban, és a Testület kompetenciájába tartozik – a know-how üzleti-piaci értékét.

III. A Testület eljárása

A Testület a 270/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet által meghatározott feladatkörben, valamint szervezeti és eljárási rendben, a tényállásra irányadó jogszabály, a Polgári Törvénykönyv (Ptk.) rendelkezései alapján alakította ki – az alábbiakban kifejtésre kerülő – álláspontját.

A jelen szakértői vélemény megállapításai és következtetései a hatályos jogszabályok, valamint a megküldött iratok által ismertetett, illetve az azokból megismerhető tényeken alapulnak; a konkrét ügyre nézve levont következtetései csak erre a tényállásra nézve helytállóak.

Ez a szakértői vélemény az ügyben eljáró bíróságokat nem köti.

IV. A Testület álláspontja

1. Az alperes által alkalmazott szivarértékesítési mód jogi helyzetének meghatározása

a) A know-how szabályozása és joggyakorlata a hazai jogrendszerben

A bíróság által feltett kérdések megválaszolása előtt indokoltnak tűnik a know-how hatályos jogi szabályozásának, valamint a hozzá kapcsolódó hazai bírói joggyakorlatnak az áttekintése.

A Ptk. a személyek polgári jogi védelméről szóló címben, a 86. § (4) bekezdésében – a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok körében, a szerzői jogi és iparjogvédelmi ágazati törvények hatálya alá nem eső, „nevesítetlen” oltalmi tárgyakra vonatkozó, az oltalom „hézagmentességét” biztosító (3) bekezdést követően, azt mintegy kiegészítve – rendelkezik a know-how oltalmáról. A törvény az oltalom tárgyát nem nevezi ugyan know-how-nak, de szabályozza a jogintézményt, amikor kimondja: *„A személyeket védelem illeti meg a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismereteik és tapasztalataik tekintetében is. A védelmi idő kezdetét és tartamát jogszabály határozza meg.”*

A hivatkozott külön jogszabály, azaz a Ptk. módosításáról és egységes szövegéről szóló 1977. évi IV. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról rendelkező 1978. évi 2.

törvényerejű rendelet 4. §-ának (1) bekezdése a védelmi idő kezdetéről nem nyilatkozik, annak tartamáról pedig szűkszavúan rendelkezik: „A személyeket a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismereteik és tapasztalataik tekintetében a megkezdett vagy tervbe vett hasznosítás esetén a közkinccsé válásig illeti meg a védelem.”

Ez a két rendelkezés adja a know-how jogintézményének jogi alapjait. Ezeket a rendelkezéseket – tekintettel arra, hogy nem áll mögöttük az iparjogvédelmi ágazati törvényekhez hasonló cizellált jogszabály – a bírói gyakorlatnak kellett kibontania, értelmeznie és tartalommal kitöltenie. A Legfelsőbb Bíróság Gazdasági Kollégiumának GK 52. számú állásfoglalása (BH 1990/1. szám) a következőképpen nyilatkozik a know-how-ról:

„A Ptk. 87. §-ának (2) bekezdésében szabályozott² vagyoni értékű gazdasági, műszaki, szervezési ismeretek és tapasztalatok mint a szellemi tevékenység eredményei a szellemi alkotások fogalma alá tartoznak. Bár kizárólagosságot biztosító jogkövetkezmények nem fűződnek hozzájuk, a jogosulatlan felhasználással szemben ezek az ismeretek is védelemben részesülnek (pl. titokvédelem), és a jogosult követelheti, hogy az eredményeit elsajátító vagy felhasználó személy részesítse őt az elért vagyoni eredményben. Az is gyakori, hogy ezeket a vagyoni értékű ismereteket és tapasztalatokat ellenérték fejében átruházzák. A know-how mint szellemi alkotás tehát vagyoni értéket képvisel és forgalomképes...”

A fenti jogszabályi rendelkezések értelmében – figyelemmel a rájuk épülő bírói gyakorlatra is – a hatályos Ptk. szerinti know-how fogalom elemei a következők:

- relatív titkossággal bír (közkinccsé még nem vált);
- vagyoni értéket képvisel;
- gazdasági, műszaki vagy szervezési jellegű;
- jogosultja az a személy (jogalany), aki az ismeretet, tapasztalatot kifejlesztette, illetve a meglévő korábbi ismeretekből, tapasztalatokból leszűrte (szintetizálta);
- gyakorlati ismeretnek minősül, azaz nem valamilyen jelenség felismeréséről van szó, hanem egy olyan – a gyakorlatban alkalmazható – ismeretről vagy tapasztalatról, amelynek a hasznosítása legalább tervbe van véve;
- nem áll más, nevesített iparjogvédelmi oltalom alatt.

A know-how jellegű ismeretek közkinccsé még nem vált természete az üzleti titok titkossági kritériumához képest szélesebb kört ölel fel. Ez azt jelenti, hogy nem kizárólag olyan információkról lehet ebben a körben beszélni, amelyek csupán egy szűk, meghatározható kör számára hozzáférhetőek (azaz szűk értelemben véve titkosak), hanem ide tartoznak az olyan – egyébként bárki számára hozzáférhető, de speciális szempontok szerint csoportosított – ismeretek is, amelyeknek összeállítása olyan mennyiségű munkaráfordítást igényel, amely miatt a felhasználni kívánó számára előnyösebb a kész ismeret megszerzése, mint a saját kutatásban való előállítás. Ez utóbbi esetben a know-how-t képező adatok nem a titkosságuk miatt, hanem az összegyűjtésükhöz vagy a rendszerezésükhöz szükséges erőfeszítések nagysága miatt **korlátozottan hozzáférhetőek**.

Ehhez járul a bírói gyakorlat azon megállapítása, amely szerint „az a tény, hogy a tudomány állásához kapcsolódó, feltételezett ismeret az adott megoldás előállításának

---

² A Ptk. 87. §-ának (2) bekezdése ugyan a nevesítetlen szellemi tulajdonjogok és a know-how kapcsán érvényesíthető speciális igényt szabályozza, az idézet további részéből egyértelmű, hogy a know-how jellemzéséről van szó.

lehetőségét az érintett szakmai kör részére nem zárja ki, önmagában nem eredményezi a megoldás közkinccsé válását [Ptk. 86. § (3) bek., 87. § (2) bek., 1978. évi 2. tvr. (Ptké. II/4. § (1) bek.]” (BH1992. 391.).³ Ebből is világosan látszik, hogy a know-how **relatív titkosságára** (korlátozott hozzáférhetőségére) vonatkozó követelmény teljesülése esetről esetre vizsgálendő, azaz a közkinccsé válásnak nincs olyan szigorúan és világosan rögzített zsinórmértéke, amely a szabadalmazhatósághoz szükséges abszolút újdonsághoz volna hasonlítható. Egy adott megoldás, amelyet a jogosult nem kezel titkosan (a hatályos szabályok szerint ez csupán az üzleti titok körében követelmény), mindaddig oltalmat élvezhet know-how gyanánt, amíg az érintett szakmai körökben nem terjed el annyira, hogy korlátozott hozzáférhetőségéről már nem lehet beszélni.

A vagyoni értékűség kritériuma, □ amelyből a forgalomképesség szükségszerűen következik □ azt is maga után vonja, hogy **a közkinccsé válás elkerüléséhez a jogosultnak jellemzően gazdasági érdeke fűződik**, azaz az érintett ismeret vagy tapasztalat a jogosult számára versenyelőnyt jelent. Ezt egészíti ki és erősíti meg a gazdasági, műszaki vagy szervezési jellegre történő utalás, és ezért tekinthető a know-how fogalmi elemének a gyakorlati alkalmazhatóság is, amely legalább a tervbe vett hasznosítást maga után vonja.

A know-how fogalmának egyik leglényegesebb eleme az, hogy **nevesített iparjogvédelmi oltalom alatt nem áll**, azaz a know-how-t képező ismeretek nem voltak lajstromozásra irányuló eljárás tárgyai, ennél fogva hatósági vizsgálatokról és értékelésükről sem beszélhetünk, és okirattal igazolható jogosultjuk sincsen⁴. Mindennek a know-how védelméből fakadó jogokra nézve rendkívül fontos következményei vannak. Egy lajstromozatlan – és ilyenformán bizonytalan (eseti megítélést igénylő) kezdetű és lejáratú, ráadásul nem nyilvánosságra hozott tárgyú – oltalom nem adhat kizárólagos jogot a jogosultnak, azaz a know-how védelem megsértése csak az ismeret jogszerűtlen megszerzése vagy az azzal való visszaélés által valósulhat meg.

A **védelemnek ez a relatív természete** azt eredményezi, hogy az ismereteknek a jogszerűen megszerzett termékből való kikövetkeztetése (**mérnöki visszafejtés**), a know-how tárgyat képező ismeretek **független (párhuzamos) kifejlesztése**, valamint az érintett **információk jóhiszemű** (pl. kiállításon vagy kiadványból történő) **megszerzése** kizárják a jogosultnak az ezeket megvalósító személyekkel szembeni fellépését.

Lényeges kérdéseket vet fel **a know-how-hoz kapcsolódó jogok gyakorlására jogosult** személy megállapításának kérdése is. A Ptk. 86. §-ának (4) bekezdése úgy fogalmaz, hogy a személyeket védelem illeti meg „...ismereteik és tapasztalataik tekintetében is”. Ebből az következik, hogy a know-how védelem eredeti jogosultjának az minősül, aki tevékenysége során az adott ismeretet vagy tapasztalatot kifejlesztette, illetve szintetizálta. Látni kell azonban azt is, hogy a know-how-ként hivatkozott ismeretek és tapasztalatok létét – és

---

³ Igaz ugyan, hogy mindez a nevesítetlen szellemi tulajdonjogok kapcsán került megfogalmazásra, ám a közkinccsé válás mindkét kategóriára nézve azonosan értelmezhető fogalom, így a know-how-ra is irányadó (annál is inkább, mivel a jogalkotó a védelem lejártát is a közkinccsé váláshoz kötötte).

⁴ A hatályos jogszabályok nem zárják ugyan ki, hogy – elutasított vagy visszavont – iparjogvédelmi (elsősorban szabadalmi vagy használatiminta-oltalmi) bejelentések tartalmát képező ismeretek know-how-ként védelemben részesüljenek, hiszen a know-how védelemhez szükséges küszöb a lajstromozott iparjogvédelmi jogokhoz szükséges oltalomképességi feltételekhez képest alacsonyabb; jellemzően mégis olyan ismeretekről van szó, amelyet nem vetettek alá a hatósági eljárás „próbájának” (hiszen a közzététellel a relatív titkosság is megszűnik), a megadott oltalom pedig – az oltalom megadására irányuló eljárás szerves részét képező nyilvánosságra tekintettel – mindenképpen kizárja a párhuzamos know-how védelem fennállását.

azoknak a Ptk. szerinti védelem fennállásához szükséges jellemzőit – a know-how védelemre hivatkozó személynek kell bizonyítania.

A know-how és a **szellemi tulajdon** fentiekben többször említett – a Ptk. 86. §-ának (3) bekezdésében szabályozott – **nevesítetlen formái** közötti viszonyt a jogszabályok nem világítják meg, a bírói gyakorlat pedig gyakran összemossa a két kategóriát. A Ptk. 86. §-ának (3) bekezdése így rendelkezik: *„A törvény védi azokat a szellemi alkotásokat is, amelyekről a külön jogszabályok nem rendelkeznek, de amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatók és még közkinccsé nem váltak.”* A (3) és a (4) bekezdés együttes olvasatából az is következhetne, hogy két különálló kategóriáról van szó, ha azonban a két jogintézmény ismérveit vizsgáljuk, átfedéseket is lehet találni.

Úgy tűnik, hogy know-how-nak minősülő ismeretek többsége a külön jogszabályok hatálya alá nem tartozó, de „társadalmilag széles körben felhasználható”, „közkinccsé még nem vált” szellemi alkotások körébe is besorolható. A hézagmentes oltalmat biztosító rendelkezés sem az ismeretek jellegére, sem vagyoni értékére nézve nem határoz meg közelebbi követelményeket, és a jogosulti pozíció sem tűnik olyan mértékben rögzítettnek, mint a know-how esetében. A két jogintézményt mindenesetre egymáshoz közelíti az a tény, hogy az általuk biztosított védelem megsértése esetén érvényesíthető igények köre azonos.

A konkrét ügy szempontjából jelentőséggel bírhat az a megállapítás is, miszerint valamely ismeret vagy tapasztalat a know-how védelemhez szükséges – fent vázolt – előfeltételek hiányában is minősülhet a Ptk. 86. §-ának (3) bekezdése szerinti „nevesítetlen, de oltalom alatt álló szellemi alkotás” kategóriájába tartozó információnak, amely a hatályos szabályok alapján ugyancsak kínál jogérvényesítési lehetőségeket a jogosulatlan hasznosítás ellenében.

A know-how védelem ernyője alá vonni kívánt ismeretek írásos **rögzítettsége** (azaz a „tárgyasult forma” követelménye) nem jogszabályi kitétel, azaz önmagában nem fosztja meg az ismereteket a know-how minőségtől az a tény, hogy a szóban forgó ismeret ilyenként nincs dokumentálva. A tárgyasult forma, azaz az azonosítható rögzítettség a bírói gyakorlatban a know-how apportálhatóságához szükséges előfeltételként jelenik meg, nem pedig a védelem *sine qua non*-jaként. A BH2000.219. jogesetben olvasható megállapítás tehát, amely szerint *„a tag az apportként átadni vállalt know-how-t tárgyasult formában köteles a társaság rendelkezésére bocsátani, ezt a bejegyzéskor a cégbíróságnak vizsgálnia kell”* csupán a forgalomképesség szempontjából bír jelentőséggel. Amennyiben nem az ismeretek apportálásáról van szó, a know-how írásbeli dokumentációjának hiánya önmagában nem zárja ki a védelemből a szóban forgó ismereteket – feltéve, hogy a fentebb ismertetett ismérvek fennállása ilyen módon is kétség nélkül megállapítható.

Ezzel összefüggésben látni kell azt is, hogy a vagyoni értékűség igazolásához, illetve a védelem alatt álló ismeretek körének rögzítéséhez – azaz a védelem tárgyának azonosításához –, illetve a védelem fennállásához szükséges jogosulti bizonyításhoz nagymértékben hozzájárulhat, ha az érintett ismeretek csoportja jól körülírható, és valamilyen formában rögzítésre kerül. A know-how védelme alapján történő jogérvényesítés során rendkívüli jelentőséghez jut, hogy **a jogosult bizonyítani tudja-e, hogy know-how-val rendelkezik**, illetve, hogy a másik fél a védelem alá eső ismereteket sajátította el és hasznosította. Előzetes írásbeli rögzítettség hiányában a bizonyítás könnyen ellehetetlenülhet, amely a jogérvényesítés áthatolhatatlan gátját képezheti.

A védelem lajstromozatlan mivoltából következik az is, hogy a **védelemre hivatkozó személynek kell bizonyítania azt, hogy a másik fél** a védelem alatt álló ismeretet vagy tapasztalatot **hasznosítja**, ilyen bizonyítás hiányában pedig az igény nem tekinthető megalapozottnak. Ezt a BH2000. 243.-ban olvasható bírói döntés is megerősíti, amikor – igaz, szintén a „hézagmentes oltalom” kontextusában – kimondja, hogy *„külön jogszabály hatálya alá nem tartozó műszaki ismeretek védelme iránti perben a jogosultnak kell bizonyítania, hogy annak eredményeit az alperes elsajátította vagy felhasználta”*.

b) Az alperesi ismeretek és értékesítési módszer megítélése

A bíróság által feltett első kérdésre válaszolva a Szakértői Testület a rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékok alapján megállapítja, hogy az alperes által alkalmazott értékesítési módszer, illetőleg az általa megszerzett piaci tapasztalat **nem elégti ki a know-how védelméhez szükséges jogszabályi feltételeket és nem minősül nevesítetlen, de a Ptk. alapján oltalom alatt álló szellemi alkotásnak sem**. A know-how oltalmának fentebb ismertetett feltételeit vizsgálva a Szakértői Testület az alábbi szempontokat vette figyelembe.

Elsőként megállapítható, hogy az alperes által alkalmazott értékesítési módszer **nem tartalmaz olyan új, egyedi megoldást vagy ismeretet**, amelynek felismeréséhez, megvalósításához szakembertől elvárható rutintevékenységet meghaladó, alkotó jellegű tevékenységre lett volna szükség. A módszer elemei, vagyis a szivarozás hagyományai, kultúrája, illetőleg egy termék új piacra történő bevezetésének szakmai szabályai és törvényszerűségei, az adott szakmában – dohányiparág, illetőleg marketing – mindenki számára ismertek vagy hozzáférhetőek voltak.

Igaz ugyanakkor, hogy a Ptk. szerinti, a fentiekben részletesen kifejtett jogi oltalom meglétének nem is feltétele, hogy a létrehozott megoldás, ismeret vagy szintetizált tapasztalat iparjogvédelmi értelemben új vagy egyedi legyen, különösen nem oly módon, hogy annak létrehozása a szakember köteles tudását meghaladó szellemi alkotómunkát igényeljen. A know-how ugyanis a **már ismert megoldások olyan kombinációjában** is megjelenhet, amelyek ebben az összeállításban addig nem képeztek közkinccset.

Az alperes által alkalmazott ilyen ismert megoldások és a know-how további oltalmi kritériumainak vizsgálatát akadályozta azonban, hogy a rendelkezésre bocsátott okiratokból **csak jelentős nehézséggel állapítható meg kellő pontossággal az az ismeretkör**, amely tekintetében az alperes a jogi oltalmat igényli. Beadványaiban az alperes a *„terjesztési és piacépítési know-how”*, a *„vagyonni értékkel bíró gazdasági és szervezési tapasztalatok”* (2006. szeptember 14-én kelt levél), és a *„szivarokkal kapcsolatban megszerzett és jelentős értékkel bíró speciális, egyedi tapasztalatait, gazdasági ismereteit”* (2006. október 19-én kelt levél) kifejezésekkel támasztja alá, hogy az általa alkalmazott módszerek és megszerzett tapasztalatok jogi védelemben részesülhetnek. Ezen kifejezésekről azonban elmondható, hogy **csupán általánosságban hivatkoznak** a know-how törvényi fogalmára, de **nem jelölik meg azt a tevékenységet, vagy konkrét cselekményt**, amelyben a speciális ismeret realizálódik.

Mindössze a **tanúvallomások** szolgálhatnak támpontként a tárgybeli alperesi tevékenységek tartalmának meghatározásához, melyekből a releváns részeket alább idézzük. Az alperes ügyvezetője 2009. október 19-ei tanúvallomásában az alperes feltételezett know-how-jának két elemét mutatja be: egyrészt a *szivarok ismertetésének, eladásának, kínálásának módját*, másrészt az arra vonatkozó ismereteket, hogy *„hogyan neveljünk jó szivarértékesítési helyet”*. A felperesi cégcsoport marketinggel foglalkozó munkavállalójának

2011. március 24-ei tanúvallomása szerint „*az alperes a rendezvények kiválasztásában működött közre, tehát, hogy hol tartsunk és hogyan rendezvényt.*” A felperesi cégcsoport márkamenedzsmenttel foglalkozó munkavállalójának 2011. március 24-ei tanúvallomása szerint „*az alperesék a szivar specifikus kereskedelmi ismeretével rendelkeztek Magyarországon, tehát hogy hol, milyen szivart forgalmaznak.*”

Mindezek alapján a Szakértői Testület **az alperes vizsgálandó ismereteit** az alábbiak szerint határozta meg: **egyrészt a szivarok gyártására, fogyasztási kultúrájára vonatkozó általános ismeretek, másrészt valamely dohánytermék új piacra történő bevezetésének és sikeres forgalmazásának módjára vonatkozó információk.** A továbbiakban a Szakértői Testület e tartalmi elemek mentén vizsgálja meg, hogy azok megfelelnek-e az oltalom jogszabályi feltételeinek.

Az igényelt „oltalmi kör” rögzítettségén, azaz az adott időpontban egyértelmű behatárolhatóságán túlmenően tehát a **know-how-kénti oltalmazhatóság egyéb feltételeit** is sorba kell venni. Mindezek közül talán a legfontosabb a – korábbiakban már részletesen kifejtett – **relatív titkosság** kérdése, azaz az ismeretek mikor és milyen módon válhattak közkinccsé, illetve azzá váltak-e egyáltalán.

Az **alperesi ismeretek fentebb kifejtett első elemét alkotó információk** (a szivargyártásra és fogyasztásra vonatkozó ismeretek) a Szakértői Testület álláspontja szerint olyan ismeretanyagot képeznek, amely **kétséget kizáróan a közkinccs részét képezi.** Ezt mindenekelőtt a felperes által a periratokhoz csatolt „*Kis Szivarkalauz*” című könyv és azt az alperes által becsatolt „*Szivarozók könyve*” és „*Cigar Tower stílus*” című kiadványokkal összehasonlító táblázat támasztja alá, melyekből kitűnik, hogy a szivarozás kultúrájára vonatkozó hasonló információk legkésőbb 2004-ben (a „*Kis Szivarkalauz*” kiadásának éve) már a közkinccs részét képezték.

Az alperesi ismeretek második elemeként meghatározott piaci bevezetésre, népszerűsítésre és forgalmazásra vonatkozó információk kapcsán a Szakértői Testület szintén **nem találta megalapozottnak azok korlátozott hozzáférhetőségét.** Elsőként meg kell jegyezni, hogy az ebbe a csoportba tartozó információk **jelentős része az első csoportbeli ismereteken alapszik,** hiszen az értékesítő partnerek megfelelő színvonalú szivarértékesítésre történő „kiképzése” feltétlenül magában foglalja ezen ismeretek továbbadását, amint ezt az alperes meg is tette az általa szervezett rendezvényeken. Ezekről eltekintve a szűken értelmezett második csoportba tehát az információk azon köre tartozik, amely kizárólag **a piac feltérképezésére, új értékesítési kapcsolatok létesítésére és ennek alapján a jövedelmező forgalmazásra** vonatkozik.

Ezek az ismeretek azonban szintén **nem tekinthetők korlátozottan hozzáférhetőnek** – noha kétségtelenül jelentősek egy gazdálkodó szervezet számára –, hiszen egy piac telítettségét, az előforduló termékek körét, a jellemző fogyasztókat és fogyasztási szokásokat bárki szabadon felderítheti, és ennek alapján dönthet piaci stratégiájáról. Ennek alátámasztását láthatjuk az alperes által a periratokhoz 11/A/1 alatt csatolt tanácsadó szolgáltatásokra vonatkozó ajánlat tartalmában is. Az ajánlatot egy könyvvizsgáló és tanácsadó társaság készítette az alperes részére 2007-ben „*kiváló minőségű termékek piactanulmányával és piac bevezetési stratégiájával kapcsolatban a magyar dohánypiacon*” címmel. A dokumentumot áttekintve egyértelműen látható, hogy a társaság olyan szolgáltatások nyújtására tett ajánlatot, amelyeket azután az alperes maga is végzett a felperessel kötött szerződés teljesítése érdekében (*Piackutatás a magyar dohánypiacon a felső kategóriájú termékszegmensre*

koncentrálva, Piacstratégia a magyar piacra való bejutáshoz), vagyis a marketing tevékenység bevett szabályai alapján **másnak is rendelkezésére állt olyan szaktudás**, amely a releváns piac felméréséhez szükséges.

Amint azonban azt fentebb kifejtettük, a know-how védelméhez szükséges relatív titkosság **nemcsak a szűken vett korlátozott hozzáférhetőséget** foglalja magában, hanem az egyébként hozzáférhető információk **speciális szempontok szerinti csoportosítását** is. Ennek alapján a jogi védelem megállapításához az szükséges, hogy a csoportosítás olyan **ráfordítást** igényeljen, amely mellett a potenciális hasznosítónak előnyösebb a kész ismereteket megszerezni, mint saját fejlesztést végezni.

Megállapítható, hogy az ajánlottakhoz hasonló piackutatási szolgáltatások **hozzáadott értéket** tartalmaznak a nyilvános információ puszta összegyűjtéséhez képest, ez azonban **nem olyan mértékű**, hogy a keletkező adattömeg és felhasználása know-how-nak minősüljön. Ennek oka, hogy az adott piacon jártas szereplők **viszonylag könnyen megszerezhetik** a fogyasztókra, jövedelmező értékesítési helyekre, stb. vonatkozó információt, a hozzáadott érték csupán a kész ismeretek felhasználásának egyszerűségében jelenik meg. Vagyis a felperesi cégcsoport üzleti döntésén múlt az, hogy a piaci bevezetést és az ahhoz szükséges felmérést, piackutatást nem saját maga végezte, hanem arra az alperessel szerződött.

Mindezek alapján állapítja meg tehát a Szakértői Testület, hogy **az alperes által alkalmazott szivarértékesítési módszer – az alperes által becsatolt bizonyítékok, valamint az ügyben elhangzott tanúvallomások és nyilatkozatok alapján – nem minősül know-how-nak.**

Vizsgálni kell ugyanakkor azt is, hogy a fentebb ismertetettek szerint a Ptk. 86. § (3) bekezdése alapján **nevesítetlen szellemi alkotásnak minősülhetnek-e az alperes ismeretei**, illetve piaci módszerei. A szellemi alkotásként történő általános védelem két feltétele, hogy az alkotás *„társadalmilag széles körben felhasználható”* és *„még közkinccsé nem vált”* legyen. Mivel fentebb kifejtettük, hogy az alperes által összegyűjtött információk és az azok alapján alkalmazott módszerek **nem tekinthetők korlátozottan hozzáférhetőnek, azaz közkinccsnek minősülnek**, ezért nevesítetlen szellemi alkotásként sem élvezhetnek védelmet.

2. Az alperes által becsatolt oktatási és tájékoztató anyag egyedi termékhez vagy klienshez rendelkezésére

Mivel a Szakértői Testület az alperes ismereteit és az általa alkalmazott módszereket nem találta know-how-ként oltalmazhatónak, az azt esetlegesen megjelenítő **dokumentáció természetének elemzése** – noha az oktatási és tájékoztató anyag a Szakértői Testületnek nem is került megküldésre – **az ügy szempontjából nem releváns.**

3. A know-how üzleti, piaci értékének meghatározása

Mivel a Szakértői Testület az alperes ismereteit és az általa alkalmazott értékesítési módszereket nem találta know-how-ként oltalmazhatónak, **a jogi oltalom hiányában nem állapítható meg, hogy az értékesítési módszer a kérdéses időpontokban ismert formájában piaci értékkel bírt volna.**

V. Összegzés

A hatályos jogszabályok értelmében a nevesített iparjogvédelmi oltalom alá nem eső, korlátozottan hozzáférhető gyakorlati ismeret bizonyos feltételek teljesülése esetén védelemben részesülhet know-how-ként vagy „nevesítetlen szellemi alkotásként” a Ptk. 86. §-a alapján.

Az alperes szivarértékesítési módszere nem tartalmaz olyan új, egyedi megoldást vagy ismeretet, amelynek felismeréséhez, megvalósításához szakembertől elvárható rutintevékenységet meghaladó, alkotó jellegű tevékenységre lett volna szükség, vagy amely a már ismert megoldások olyan kombinációjában jelenne meg, amely ebben az összeállításban addig nem tartozott a közkincs körébe.

A becsatolt iratok alapján az állapítható meg, hogy az alperes által alkalmazott módszerek nem felelnek meg a know-how, illetve a nevesítetlen szellemi alkotások védelméhez szükséges jogszabályi feltételeknek, mivel nem tartalmaznak korlátozottan hozzáférhető ismereteket és a létrehozásukhoz sem szükséges olyan mértékű ráfordítás, amely alapján a felhasználni kívánó számára előnyösebb lenne az összesített ismeretek megszerzése, mint független létrehozása.

Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló iratok alapján a Szakértői Testület nem találta megalapozottnak azt az állítást, hogy az alperes által alkalmazott szivarértékesítési módszer a Ptk. szerinti szervezési ismeretként a felek közötti jogvitában érintett időszakban jogi oltalomban részesülne, jogi oltalom hiányában az sem állapítható meg, hogy az értékesítési módszer a kérdéses időpontokban ismert formájában piaci értékkel bírt volna, illetve hogy annak hasznosításáért – a kidolgozására irányuló vállalkozási szerződésben foglalt ellenértéken felül – licencdíj lett volna fizetendő, vagy hogy az alperest a hasznosítás vagyoni eredményében részesíteni kellene.